

ТРИ ЦЕНТИ

РІК XL Ч. 160. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 12 липня 1932.

VOL. XL, No. 160. Jersey City, N. J., Tuesday, July 12, 1932.

THREE CENTS.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВИПЛАТИ БЕЗРОБІТНИМ ПО \$500 ТИТУЛОМ ПОЗИЧКИ

ВАШІНГТОН. — Ухвалені конгресом допоміжний законопроект не буде затверджений президентом Гровером і його треба буде змінити. З того хоча скористати, Рейвей Лейбор Екзекутив Асоційшен" і домагається у своїх проєкті позички для безробітних, у сумі \$500 для кожного, на заступку необхідних річей. Отсей проєкт попірає теж Американська Федерация Праці.

НЕЗАДОВОЛЕНІ З ТАЙНОЮ УМОВИ В ЛЬОВІ

ВАШІНГТОН. — Сенатори і послы висказують своє негодження з приводу того, що в Львові заклучили договір між собою тайну умову, на підставі якої їх договір не буде важливий, коли вони не дійдуть до порозуміння з Злученими Державами щодо зменшення чи заупокоєння воєнних дій. Кажуть, що Львівська умова заклучено на те, щоб в цей спосіб натиснути лєкше на Америку, щоб вона подарувала всі воєнні догги.

СПЕКА ВИПОРЖНИЛА МІСТО.

НЮ ЙОРК. — В минулу неділю було так гарячо, що міліони людей покинули Нью Йорк і виїхали над море. Найстарші люди не пам'ятають такого великого числа людей над морем. Ні не пам'ятають такого автомобільного руху, всі дороги були прямо забиті автомобілями. Купелі міста були переповнені. Це мало ту користь, що ніхто не втопився, бо всі люди забавляли людей і було кому ратувати. Тільки померло трохи людей від спеки. І мало було автомобільних нещасливих випадків, бо неможливо було скоро їхати.

БУНТ У ВІСЬКУ В БРАЗИЛІ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Правительством оголошено, що в місті Сау Павлу бунт, попертий двома полками війська. Це має бути спротив проти військового режиму в краї. Сау Павлу належить до найбільшох і найсильніших стейтів Бразильської республіки.

ЗНОВУ НАМАГАЮТЬСЯ ОБИРАТИ ПЕРЕВОРОТ.

САНТІАГО (Чіле). — Бувший президент Карло Ібанес, пернувши з вигнання, пробував викликати державний переворот і обняти владу. Та це йому не вдалося і він скрився в касарні, у полку, який держався при ньому. Піді він мабуть знову на вигнання, а при владі задержиться соціалістичний режим Давіла.

ТЕЙГ ВЖЕ ПРИ РУЗВЕЛТІ.

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Мейор міста Джерзі Сіті, Френк Гейг, оголосив, що поведе виборчу кампанію за вибір Френкліна Рузвелта президентом Злучених Держав. Коли йому пригдували, що він на демократичній конференції, голосуючи за Смітча, казав, що Рузвелт ніколи не буде вибраний президентом, відповів, що його мова була тільки політичним триком.

ЧИСЛО СТАРИХ І МОЛОДИХ ЗМЕНШИЛОСЯ.

ВАШІНГТОН. — Статистика з 1930 року виказує, що число стотітих стариків і малих дітей зменшилося за останніх десять літ. Стотітих стариків було в 1920 р. 4,267, а в 1930 р. вже тільки 3,964. Дітей нижче 3 років було в 1920 р. 6,888,970, а в 1930 р. 6,681,372.

ЕПІСКОП КЕНОН ПРОТИ РУЗВЕЛТА.

ЛЕРК ЖУНАЛУСКА (Монт. Каролайна). — Епископ Джеймс Кенон мол., відомий зі своєї сухої кампанії проти Сміта в 1928 р., заявив, що є проти вибору Френкліна Рузвелта президентом, бо Рузвелт є за мокру плятформу. Він каже, що Демократизм є за мокру плятформу і є проти знесення прогібіції.

ПОЛІТИШЕНІВ НЕ ЗВІЛЬНЯЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Еліот Кейллен, секретар "Синія Сервіс Лейбор Асоційшен" каже, що всі люди викадають лєкше з роботи, по фабриках і офісах, але політишенів, що посадили на різних добре платних джабах, ніхто не звільняє, ні не втіває їм платні.

ВИСИЛАЮТЬ „ГІРСЬКОГО ТИГРА" ПРОТИ ПОВСТАНЦІВ.

МАНАГВА (Нікарагуа). — Прибув до столиці Нікарагани лїтнянт Мелвін Фулер, которого приїжділо з амеріканської маринари до народної гвардії для спеціальних доручень. Кажуть, що Фулер уже служив два роки в гвардії в відомий з того, що побивав завзято повстанців. Нікараганці називають його „Гірським Тигром". З того вносять, що зачнеться нова нагілка на повстанців, котрі скрилися в горах.

ЦЕРКВИ ПРОТИ ВОЄННИХ ДОГОВІРІВ.

НЮ ЙОРК. — Федерал Кавісія оф дї Чорчес оф Крафт" заявила за те, щоб Злучені Держави допомогли світові піднятися економічно і поперли Львівський договір тим, що зануляють всі воєнні догги.

МЕНШЕ ПОДРУЖ.

НЮ ЙОРК. — В першій половині 1981 року було в Нью Йорку 2,181 подруж менше в порівнянню з минулим роком. І менше родить дітей.

МОГИЛУ ОЛІ СТОРОЖЕНКА УПОРЯДКОВУЮТЬ.

В Бересті на православному цвинтарі здохайтєся могла відомого українського письменника Олексія Стороженка. Це скелє, в якому знаходяться металічна труна з тлінними рештками письменника. Над скелєм планта накрита чутливою табличкою з російським написом. Від часу цементової штукатурки обляютьсє, оголожа розсудливі, планта покривалася. В наслідок цього, на пропозицію управителя української школи ім. Стороженка в Бересті п. П. Артемов, Рада берестейської „Прогресив" рішила зайнятися упорядкуванням могили, для чого виділила спеціальну комісію з 5 осіб. І приступила до збирання пожертв на цю ділю.

ПРЕСТОЛ КОРОЛЯ МАІВ.

Наукові експедиції пенсильванського університету зробили недавно біля мексиканського міста Пасарас Неграс важке археологічне відкриття. На тім самім місці, де минулого року знайшли добу цінну лоскорізьбу в камені, відкопали тепер циний престол короля Маїа, цього висококультурного індіанського племені, що найдовше та найзавзятіше боронились перед чужими нападниками. Стояв цей престол під стіною серед кількох рядів стовпів, до яких вели широкі сходи.

Крім цього рокопала експедиції недалеко же один горбок і знайшла в ньому останки двох святих з передколомбіських часів.

ЗА КОМУНІСТИЧНУ ВИДОВЗУ.

Дня 8-го червня перед лавою судів присяжних у Тернопілі відповідав Йосиф Калита, літ 36, гр.-кат., з села Зарубинців, збаразького повіту, обвинувачений в злочині державної зради з §§ 58 б. і 159 к. к. з. Акт обвинувачення гсворить будто він підлеуєний з дня 5-го на 6-го вересня м. р. налінив відозву, написану чорнилом в українській мові, з протидержавним змістом, на домі „Кукака роляного" в Зарубинцях. Відозва була підписана КОЗУ (Комітет Окружний Західної України). Відозву що має написати підлеуєний. Акт обв. опирається головню на звиняння письма, котрі досліджали писмо підлеуєного і писмо на цій відозві і орєкли, що її писав підлеуєний. В сьвітлі і на розправи підлеуєного до вини не признався. Судді присяжні потвердили 8-ома голосами питання 1-ше з § 58 і на основі цього вердикту Трибуналу заступ підлеуєного Йосифа Калиту на 15 місяців тяжкої тюрми, не висвільнивши б місяців сьвітлого арешту.

СМЕРТНИЙ ПРИСІД.

Заохиснені суд засудив на смертє сьвітляни з Олександр Пестра Мокха, обвинувачений в цьому, що ним з стрілиною отримав стражника Гр. Михалішича з Цішю, а сьвітляч з стрілиною мало що не отримав родинні Михалішини. О. родини заповів казати: Мокха був в Америкі, Африці і т. д. в якій вернувся до рідного містечка Олександр.

ПОЖЕЖА В ЯРЕМІ.

13 червня згоріла в Яремі доща відля-павістона Львівська. Власник павістони був тоді в Ходорів. Поліція вєє сьвітло.

ЗАГАЛЕНІ ЗБОРИ УКРАЇН-БАНКУ В БЕРЕСТІ.

Дня 8-го травня відбулись річні Загальні Збори членів Українського Кооперативного Банку в Бересті. Справоздавання з діяльності Банку за 1931 р. зложив голові дирекції О. Базилевич. Загальні Збори затвердили річний звіт і біансє, ухваливши керуючим організації абсолютну і дальше прийняти бюджет Банку на 1932 р. на суму 35,600 зог. До Нада. Ради вибрано — знову пп. Никандра Горшарука і Миколу Крижанівського. Банк має відділі в містечку Кам'янець Литовської. Не діявшись на кризу Банк виконує свої завдання добре і є досить сильною фінансовою установою. Обороти в порівнянні з мин. роками зменшились, як і скрізь, одначе є всі дані, що цей наш банк тяжко нас не перетриває.

НОВЕ НЕБЕСНЕ ТІЛО.

Бельгійський астроном Делпорт з бельгійської астрономічної обсерваторії в Іль на півдні вів Брюссель відкрив на фотографічних знімках небезовне небесне тіло, що порушується з невичайною швидкістю кілометрів на годину. Ступінь на днь від сьвітла Дня в напрямі до сьвітла Льва. Його ієність зменшилася протягом трох днів на три і пів казє. З цього видно, що „обєє Делпорта" знаходиться дуже близько до нас. Астрономичні обсерваторії на горі Кенігштуль біля Гайделберга підтвердили появу цього небесного тіла і його незвичайний рух. Німі ствердили вже, що маємо тут до діла з одною з 1,300 малих планет сьвітної системи. Найменша відля нового небесного тіла, названого „1932 A 1", від землі рівня тільки 16,5 мільйонів кілометрів. Досі уявляли найбільшою землею планету с. 433. Ерос, що в найкоротшім випадку обляжеться до землі на 217 мільйонів кілометрів. Астрономічний вимірює при допомозі такої близької планети змити такі дороги, по якій кружале земля до вокопа сонця. Чи нова планета Делпорта прилядає до такої поміру, невідомо з тої причини, що її ієність є незначна.

ЗА ЛЕТОЧКИ О.Н.

Дня 10-го червня перед лавою судів присяжних ставало добу молодих хлопців з Олександр, котрим акт обвинувачення закінчує переступство проти 58 і 65 §. Обжаловуваний Павло Габа признався до закіндування йому вини, що леточки розкидав а Гнат Дядів до вини не признався і не поучається до неї. Прокуратор домагається якнайшоршої карє з 68 §. На основі вердикту судів присяжних, засьуджено П. Габу і Г. Дядіва по 10 місяців заохисненої тюрми з висвільненням з місячної сьвітлої вазачі. Обжаловувач Павло Габа, Галицького, Борошани дєа-р Т. Ваньо і Д. Струсиця.

ЗАГАДНОЧНІ ВІСВІСТВА.

В Кюльнх, повіт Тюрингії, знайшли в горі трупу жінки Ганцла, Судобно-підкарської жінки ствердили, що Ганцла була парубоч Пала Сєнік, по-домовині Янує від ребор: Ганцл відбив був Сєніховою дівчиною. — В Турі Вєл., пові. Дітлінг, хлопчик, що пєє у полі худобу, знайшов людського трупа, що знаходився в стані підкожного розкладу. Позначки казують на вбивство.

СПРАВА ВІСВІСТВА ЧЕХОВСЬКОГО.

На днях відбулася друга візья доклада на стрийській вулиці, в місті, де вбито комісаря львівської поліції Євліяна Чеховського. У візї докладали бвали участь сьвідки суду з Сьуджиського делегатовий по цєй справі з Варшави, та прокуратор Мостовський. „Позаря" подає, що сьвітство в справі вбивства Чеховського, має бути незадовою покінчене. Зновж, „Слово Польське" пише, що сьвітство прєтєває ще довгий час.

КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

Заходом просєвіто-шкільної секції при Філі „Союзу Українок" у Золочеві відбувся 9-го червня в салі Т-ва Шатєвичів Сьвятчий концерт в чєстє Л. Українки. На програмі концерту зложались: промова, 3 декламатій поєм Лєсі Українки, хорові продукції жіночого і мішаного хору, фортепьянові солї і тенорові сольоспіві. Щоби концерт випав якнайкращє записався Філія Союзу Українок п. проф. Віхачєську, котра своїми, по містєцьким виконавцями фортепьяновими солїми, заохпила публіку і пошліла якнайкращє вражєння. Наш золочєвський співак мр. прав Л. Рїойко давню не виданий на нашій сьєді, відіграв своїм сильним теноровим голосом 3 солї. Жїноцтво Золочєва згуртоване в хорі „Філії Музичного Інституту" під управою композитора профєсєра Безкоржавного дає доказ своєї праці над поширенням культу великої письменниці.

РОВЗВ'ЯЗУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ТОВАРИСТВА.

Православним наказом вєводє в Тернопілі розвязують в тернопільському вєводстві шє такі установи: Рух-пожарни. Т-во „Луг" в салі Філіанківцях, пов. Борщів і Філію Укр. Краєвого Т-ва „Охорони дітей і оілки над могилами" в Борщєві в бережаському повіті Т-ва „Луг" в сєлах Ценюв, Кононах, Стриганич, Чит. „Прогресив" в с. Козовій і в с. Лїшєнїях; Т-во „Луг" в с. Лїшєнїях; Т-во „Броди Т-ва" в с. Рєзєговалі пов. Зборів. Як прийняти подано будову Т-ва прїєрїну прїєрїну діяльність, будову, що Т-во не має по прїєрїну свого статуту.

КАРТИ ДО ГРИ В СРСР.

Вірні карти до гри є в СРСР державний монополєст. Сьвітська вїдєла має намір, задержати зовсім вироб карт до гри, бо показують, що вони не гарніують з бєльшєвїським пропагандою. У світову часі пробують виробляти карти з портрєтами значних тєорєтєв СРСР зємісь корєв і лєа, але такі карти маю до що купувати, за те почали перепачувати карти старої тїпї. Відно, що не все новє в СРСР відповідає замикуванню вєсєлєнє.

КРАДОК У ПАЛАТІ РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ.

Румунські власті повідомили Мадридськ, що з корєвїськїх палати в Сїнає вкрадено два добу цінні образи, з яких одєн є оригіналєм Рембрандта. Спрїєжники втікли на Мадярищє.

УКРАЇНЦІ МІСТА ЛЬВОВА СКЛАДАЮТЬ ПОКЛІН ГЕРОМ У.Г.А.

ПОЛІЦІЯ ПОРАНИЛА КІЛЬКА ЖІНОК ТА ДІТЕЙ, ШО БРАЛИ УЧАСТЬ В ПОХОДІ НА ЦВИНТАР.

ЛьВІВ (Західна Україна). — Хвиля національно-українського патріотичного піднесення на Західній Україні все росте та все більше виливається в організовані походи великих українських національних маніфестацій. З ряду таких маніфестацій на Зелєні Сьвіт відбувся похід дєсятє тисяч українського народу на цвинтар у Львові, де на могилах героїв Української Галицької Армії було положено 57 вінків від рїжних українських установ, організацій, шкїл і т. п.

Безкєнєчнї лави українського люду загнали всі вулиці Львова, що вели на цвинтар. В поході брали участь всі українські організації та установи й Українці рїжного віку від шкільних дїтєй до старих громадян. Впрєсєвєний єпископ Іван Бучко, в асистї численного свєщєства, відправив панакхиду на могили воїнкєв У. Г. Армії, що була прикрашена великим хрєстом, який на цєй дєнь був увєсь закатіваний вінкями, переважно терновими. Підчас панакхиди о. Каштанюк виголосив патріотичну промову, а злучєні хори та дєсятєтисячнї натоп на нєго відспівали „Вїчна пам'ять". Були також відправлені панакхиди й на поодинокі могили українських героїв-борцєв за звільнення рїданого краю, а між іншим і на могили мучєнцї Ольги Бєсєрабової.

Львєцка поліція старалася прєшєхкотити походу, а тому в дєяких мїсцїях дїйшло до сутичєк з нєю. Та вєсє похід відбувся на причуд вєличаво й спокійно. Лише на вулицях Красєвських і Горєдєцької поліція хотїла відібрати на нєсєти на могили українських воїнкєв. Прєважно жінки хотїли вєстити на могили українських воїнкєв. Якїмось жєнїкам вєстїти на могили українських воїнкєв, а пїша поліція почала кїньм вєдмєвувати в лави жїнок та дїтєй, що були в поході, та бити їх шаблями, а пїша поліція біла дїтєй та жїнок кулаками й на вїдєх вєдмєвувати багнетам. Також українські багнетчї Стефаніа Королїшич та 12 лїтїнь хлопцєв Оліяник, а також багатє інших учасникєв походу з Богданїчєв, звідкїля цєй похід йшов на львівський цвинтар.

Таксамо вєличайний похід відбувся на могилах українських героїв у Станїславові та в інших мїстєх і мїсцевєстєх Західної України.

ПОСЛА ЗАГАЙКЕВИЧА ЗАСУДИЛИ ЛЯХИ ДО ВЯЗНИЦІ.

ЛьВІВ (Західна Україна). — Перед горєдєвським судом у Перемїшї відбулася розправа проти бувшого українського посла до варшавського соїєму д-ра Володимира Загаєвїча, за виголєшення української патріотичної промови на могили українських Сїчових Стрїльцїв на горі Мадїєві.

Цього „злочину" посол допустився 10 сєрпня 1930 року. Полїційні агєнти та інші польськї свїдки посвідчили, що посол Загаєвїч закликував Українцїв, щоб вони підєїсли червону калїну та зїєдїєли її ідеали, за які поглигли Уєсєуси. Суд засудив В. Загаєвїча на два мїсїєві сувєрого арешту.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ІСТАНБУЛ (Туречина). — Експресовий потяг, що йшов з Ангори до Істанбулу виколїєсь. Прїтїй катастрофї забито 19 пасажирєв, а 18 тяжко поранєно. Затїнувшї й поранєні прєважно воїнкї турецької армії, що їхали на відпустку до дому.

КРОВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ІНДІ.

БОМБЕЙ (Індїя). — Підчас вєсїєдїньського мїтїнгу „недотикальнїх" сєбє клїєсї тепєр прїєпрїєблєні й позбавлєні всіх людськїх прав прїєйшї до крївавих сутичєк між „недотикальними" і іншими кастами. „Недотикальнї" домагались, щоб нові рївні конституція гарантувала їм права рївні з іншими кастами, а зєкрєма, щоб вони мали й виборєві права до державних установ.

Проти цього рїшчє вєстїпили прєдставлїчї інших груп та каст насєлєнєя. Це прїєвело до сутичєк, підчас яких бїльшє 50 осіб було покєлєченїх. „Недотикальнїх" в Індї нарахувують повєрєх 43 мїліони.

ФАШІСТИ ПОБИЛИСЯ З СОЦІАЛІСТАМИ.

ВІДЕНЬ (Астрїя). — Фашистськє організація „Гаймєр" робила свої манєври. Відієли їм заохпи дєякі статї пїдвєднєної залєзненї та стратегїчнї мїєля в настєпї на Відєнь. Замїєжїєнїчї ці манєври вєважали провокаційними, а тому проголєсїли залєзнічний страйк.

Крім того проти гаймєровцєв вєстїпила соцієлістична мїлітарна організація, що прїєвело до крївавих бєв між ними. Підчас бїєнї в рїжних мїєцєх було дєсєтє лєважно поранєно бїльшє 30 осіб.

БОРЮТЬСЯ З КОМУНІСТАМИ В БЕЛЬГІ.

БРЮСЄЛЬ (Бєльгїя). — В районї Валуїнь, на вугільних майнах вїбух страйк майєрєв. Прїєвідчїє стрїайку страйчан контролє і страйкарї поїмали під вплив комунїстєв, які почали організувати заворушєння. Тепєр вїєськє й поліція прєвєдєвуть маєсові арєсти комунїстєв та розвязують їх організації.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

	Three cents a copy	ПОДИНОКЕ ЧАСО ТРИ ЦЕНТИ.
One year	\$7.00	На рік \$7.00
Six months	\$3.75	На пів року \$3.75
Three months	\$2.00	На три місяці \$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерсі Сіті і Заграниці:
One year	\$10.00	На рік \$10.00
Six months	\$5.00	На пів року \$5.00
Three months	\$2.75	На три місяці \$2.75

За оголошення редакція не відповідальна.

Тел. "Свобода": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Сокоза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СКИДАЮТЬ КАЙДАНИ

Львівське замірення має стати для світа початком нової доби, бо є першим міжнародним реальним кроком до ліквідації світової економічної депресії. А для Німеччини має це замірення ще особливіше значення. Чужа остаточно ліквідація економічних кайданів, в які заковували німецький народ Версальський договір.

Щоби зрозуміти, що означає ота репараційна угода, заключена на Лозанні, вистачить пригадати, що тому 13 років радiali в Парижі над тим, що Німеччина має заплатити аліантам всі кошти світової війни, та що в проєкті назначену суму, яка виносилася \$125,000,000.

В 1920-у запропоновано вже зменшену суму, бо тільки \$64,000,000, а в 1921 р. Репараційна Комісія назначила остаточно репараційні зобов'язання сумою \$31,680,000,000. План Доса, перевозячий репарції по плану Репараційної Комісії, означав тільки частинний сплат Німеччини, а доперва аж півні Йонга зменшив в 1929 р. репараційну суму до \$8,800,000,000, яку тепер у Лозанні зменшено до \$714,000,000.

Отже на протязі 13 повоевних літ дійшла Німеччина до того, що з перших 125 біліонів доларів не буде платити тепер навіть одного цілого біліона. Вже з того видно, якого то великого фінансового тугару позбувся німецький народ на протязі недовгого часу. А позбувся його не тільки завдяки неспівним економічним і політичним відносинам в Європі й в цілм світі, але також і завдяки розумній німецькій політиці, витвердості, тактові і великій життєвій силі німецького народу, котрий зміг гідно видержати і найбільші удари судьби.

Одержавши економічну свободу, Німеччина змагатиме далі відіскувати те, що втратила на інших полях. Моральної сатисфакції шукатиме вона в тім напрямі, щоби викинути з Версальського договору те місце, в яким звальється на Німеччину вся вина за світову війну. І цього вона цілком певно доб'ється. А далі старатиме буде вона дістати свої заморські колонії, та в першу чергу змагатиме до випростування своїх границь в Європі, й до ліквідації Данігського коритара. І нема сумніву, що й це вона осягне. І буде та звільна скидати одні кайдани за другими, аж поки не остане нічого вартісного з того документу поневолення народів, що звється Версальським договором. А разом з тим спадатимуть і ті кайдани, які цей договір наложив на інші народи, якщо ті народи прямуватимуть до цього так звязаної й послідовно, як до цього прямию німецький народ.

В. Ориєнтал.

СПІР ПРО САМООЗНАЧЕННЯ НАРОДІВ
У ЧЕХОСЛОВАЦЬКОМУ СЕНАТІ

(Допис з Праги).

Дня 26. травня ц. р., під го-представителі СССР у Празі, а доуваженим предсідати сенат не чеські комуністи. Десять років Совкув є голо-Совкуна, відбулося в Празі во чесько-грудинського товариства, незалежного Грудинства, але за ці 10 років ніхто зіп". Це скромне свято неспо-з совітських дипломатів не діавно наробило розгору з робин йому за це ніяких за-чеських газетах та в чесь-ких політичних кружках. Зичайно, перші комуністи до-чали паперову війну. Вони причисляли до того, що в Парижі в травні, Росіяни Горгулов, убив французького президента Думера, й поставили внесення до чехословацького парламенту, щоб були вислані з Чехословацьки всі емігранти — російські, українські, вірменські, грудинські, білоруські і т. д. Добру відповід на цю комуністичну вивому дала газета чеської соціал-демократичної партії "Право Ліду", з 27 травня ц. р. "Право Ліду" писало, не уки слухати комуністів, то не можна було б на ці міста-боронити Леніна, який був емігрантом у Швайцарії в час світової війни. Колиб буржуазна Швайцарія була на тому погляді, що тепер комуністи, то Ленін жив би не в Швайцарії, а мусів би гинти в царських тюрмах.

З приводу грудинського зв'язу, на яким головував Совкув, голова Сенату Чехословацькині і предсідник чесько-грудинського товариства, комуністи внесли запит у Сенат 29 травня до голови Сенату. Комуністичний сенатор Неа-в домагався пояснення: на який підстав голова сенату Совкув підлезує приятельськ зв'язки з грудинськими емігрантами, які, мовляв, хотять відіграти Грудію від єдиної незалежної Росії. Неа-в зазначив у своїй відповіді, що прихиль-Совкув до незалежної демократичної Груді Світськй Союз розуміє, як ворожий учинок.

Совкув дав свою відповід на запит комуністичної партії на засіданні сенату 23 червня 1932 року. Сенатор Совкув відбив усі напади й закінчив чеських комуністів. Він зазначив, що в справі його головування в чесько-грудинському товаристві малоб його запитати офіційні черпаками. Збін поросла цивілізацією азіатизми. Воли через ріку знімався деревляний, червоно локвоний, "шнік" або міст богів. Для звичайних смеретяків він замкнений. Лише міждо або його заступник може ходити по ньому підчас святкових обрядів. Для паломників тут є інший міст, а напроти нього вузла стежка наперемінні зі сходима дола до святилища. У рівнінах сакур (вишні) відділяв же тому два тижні, одиче тут у горах били в повному розквіті. І віття обтажені швом, звисали над сходами, а вище в садах споміж пушного верхов'ят дерев висирали вигнуті дахи святилищ. Ізгити сакур та стовпні стовпи тут у горах, не був образ справжньої, старої Японії, якої до не торкнувся поступ нашої століття.

Наслідок справжньої, старої Японії, до Сямбу-до або до святилища трох Будд. Святилище походить із 1648 року. Називається так тому, що тут є біля ріки в статур буддистський б-г і тисячуою. Князь із о-лімпідатма аніміа, Аміта, та Кванон із кіньскою головою. Далше є тут тринадцять статуя Будди та різні образи мовляван на шовку. Священі ліє святилище продає па-домікам рідні пам'яткові обради, як впр. медальки в обрамках тих трох статуя, а-бо каремони (образ прикрі-дені до двох поземних де-

нь демократію, основану на відомому виборі всіх членів на-рода, й проголосити всі ті добра вікового виявлення дум-лі в переконання, які є само-собойо зрозумілими підста-ми всіх культурних і демокра-тичних держав світа".

Промова сенатора Совкув була вкрита ясними описами всіх членів Сенату, окрім комуністів.

Комуністи не виграли, а тільки наробили своїм запитом собі собі сорому. Коли вони заклали Грудіям, Україн-цям та іншим народам СССР "сепаратизм", то забувають

конституцію Світського Сою-зу. А в ній конституції сказа-но про права кожного народу СССР відділяти від СССР і утворити свою власну державу. Чеські комуністи робили оче-видним, що звязками світсько-го союзу в Чехославачії росе-ва, який ставився свого-го роду на Українці, як звязатиме член. Але в Чехославачії "Чехи" не поможе. Мусили більшовики висувати правду в очі від визначного чеського діла, який є також приятель-ством українських визвольних змагань.

Хотілиб зробити більшови-зу. А в ній конституції сказа-но про права кожного народу СССР відділяти від СССР і утворити свою власну державу. Чеські комуністи робили оче-видним, що звязками світсько-го союзу в Чехославачії росе-ва, який ставився свого-го роду на Українці, як звязатиме член. Але в Чехославачії "Чехи" не поможе. Мусили більшовики висувати правду в очі від визначного чеського діла, який є також приятель-ством українських визвольних змагань.

„ПЕРЛИНА“ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО СОЦІАЛІЗМУ

I.

Світська преса не перестає інформувати світ, нібито Україна — це свого роду перлина большевицького соціалізму в Світському Союзі. З найбільшою ясністю це проголошено в недавно виданій в Харкові монографії "Україна" на європейських мовах, в якій між іншим сказано: "Україна є одна із областей Світського Союзу, в якій найкраще виявляється процес творення фундаменту для соціалістичної економіки".

Нині, коли в європейській соціалістичній пресі знову ведеться спір щодо до природи історичної ролі большевизму в Світському Союзі, не є за-вним зупинитися на цій твер-дженні большевицької влади. Справді, хіба це не парадокс? Країна, що виявляла й виявляє найбільший опір большевицьким експериментам, сьогодні самими большевиками проголошується як зразок большевицького будівництва.

Не будемо заперечувати, в твердженнях тих західно-європейських соціалістів, які сьогодні супроти большевицької влади ніби "змінили свій гнів на ласку", є певна доля правди. В нашу добу пробуждення широким народним мас жадна країн не може удержатися лише на штиках, як це вона разом з тим не робить чогось позитивного в інтересах цих мас. Так є й з владою больше-виків. Але ми ні в якому разі не мусимо переоцінювати того, що большевиками робиться, а головне не мусимо трактувати за те, що вони проголосують свободу свого народу, обстою-

Як і всяка диктатура, що вийшла з революції, диктатура большевиків, є своєрідним, але всеж перекладом наяв-Скорше чи пізніше на терито-риях СССР жити уйдє в свої власні сесесствования домага-кормальні береги, а тоді стане-ся в єдиному російському мо-рі. Подібні рідкісні руси в Мос-ковщині в кінці XIX століття планували поглядати утопічного народницького соціалізму, спадком якого став потім большевизм, український соці-алістичний рух мав свого про-відника — Драгоманова, який чия своє життя пропонував, що нові суспільні порядки рос-туть, а не робляться внаслідок, а соціалізм бувдуть не мож-на, поки чим ідеалом не пе-ретьється більшість.

В передових країнах світу, не вважаючи на господарську кризу, життя, яке неспинно вперед. І тому як задальню ко-лосову у воли не дігати перед-нього, так відстає на цілі століття Росії не випередити протягом двох-трьох п'ятиліт-культурної Європи та Америки. Новий суспільний лад на терито-риях Світського Союзу має утворитися лише поступо-во, шляхом пристосування до існуючої дійсності, а не поза всяким простором та часом, як

КНИЖКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ
В КИТАРНИ СВОБОДИ.

Books in the English language.

4. VOICE FROM UKRAINE, Biographical Sketch and translations from the works of Ivan Franko by Percival Cundy \$ 50

THE KOBZAR OF THE UKRAINE, being select poems of Taras Shevchenko done into English verse with biographical fragments by Alexander Jardine Hunter, illustrated \$1.25

UKRAINE, THE LAND AND ITS PEOPLE, by Stephen Rudnitsky, Ph. D. (containing six full-size maps) \$1.75

All three books for \$3.00.

Замовлення разом з належністю слати на адресу:

S V O B O D A

P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

СВЯТИНИ, ЩО ДОДАЮТЬ ЯПОНЦЯМ
СИЛИ.

Лісисті гори, що розкози-лиси довж' долини ріки Доіа, а поперетинати невеличкими володами, що дістають во-ду з потоків в околиці озера Чусеї, окружають найбільш мальовничі місцевості у се-редині Японії. Тому триста літ дав навісавили шогуні (на-місники) Еасу та Еміцу ви-брати собі те місце на вічній відпочинку. Святилище, побудо-ване на їх гробах, додають цьому місцю додатку святости, що Ніко — за вишкомо свя-ти Ісе — є найважливішим свя-тим місцем Японії.

Слово Ніко значить "соня-не сяйво", напев і природа хо-тіла приписати до бжеску святилища та скріплити національ-ну свідомість, прочан, синів донок країни, що на світо-пропори має "сонце". Також пер-сонна китайська назва Японії Іпо-лен — каже, що тут сон-це сонце для крмлі, "нік" ле-жить віділяти на захід. Напівнішні Китайці, самособой, не розу-міють, як "железо" життя та-наштя, що йово зі собою при-носьть сонце, — могли доба-чувати в Японії їх блаженної опам'яті предки. Та хосністі сні Небесного Царства поми-лялися раз у своїх думках про Японію. Іще в 1894 році про Японію японцями каралками післили на них вохкі, що-

би вигнали їх із азіатських гор. Тодішня війна скінчилася не-надечно Китайцям. Вони мусили Японії відступити Корею. Китайці не навчилися нічого з тієї невдачі. Тривали сні в внутрішні спори, коли на їх границях чигав чатий сильний ворог. Тим, що дучити Китай-ців в одно, не є єдиний (во-лодар) ані держава, лише ро-дина, а в ширшій розумінні була це сісарева родина. Вже упадку сісарства Китай не ма-лає єдності, нема змислу для державної форми. Це одна з кількох причин внутрішнього розпаду Китаю. Японія від-часу свого відродження пере-дімається роками і силами звязками національної свідомо-сті, якої відсутності є особа мі-лаха (цесар) в очі на народ божого походження та звязки шінтоїстичної релігії.

Ніко відділяється від Токіо чо-тири години їзди залізничнею че-решчею, щоби Японцям чини-чухий турист, забави про ско-лид на чужинний рух голово-ного міста та якийсь з красови-старовинного села. Шінтоїстич-ні боти поблагословляють о-колиці, що ними йде дорога до святилища. Це бо близькості врожайна річка, засіяна не-величкими семками, огородами та річковими полями. В них та післили на них вохкі, що-

чий рож. Яку годину пере-Ніком залізничною починає їти в гору, зявляються гори, пос-ред яких розкозилося місто. Як у всіх відступових місцях у світі так і в Ніко паломники мусять перейти через свого роду чистилище крамничок, заки дістануть до місця ві-чного спасення. В Ніко святили-ща відділені три милі від заліз-нички й крамничок густіють чим ближче до міста. Прода-ють у них звичайні відступові річч, як впр. пам'яткові і-девальні предмети, тарилки, су-дочки, горнятки, образи, го-ловнож дуже гарні деревотні та картки з краєвидами. Від католицьких відступових місць різняється те торго-віство, що в них не продають нічого, що їх не продають, чи-лими гарні забавки, які кожен купує rado на спомин. Чужин-ці закликають гарно виконані репродукції славних образів головно Гокусей та Гірошіми. Зате нема тут таких "богома-ні", як бачимо намо, по від-ступових місцях у Старому Кіуто.

Був тут одинокий готель, побудований на зразок загран-ничок, другий згорів у го-родіш посеред грядок цвіт-стояли кам'яні діхтари, не-величкі пагорби, вітватірки в-доміх боти і статуї. Був тут також конейні ставок із черпаками. Збін поросла ци-вілізацією азіатизми. Воли через ріку знімався деревляний, червоно локвоний, "шнік" або міст богів. Для звичайних смеретяків він замкнений. Лише міждо або його заступник може ходити по ньому підчас святкових обрядів. Для паломників тут є інший міст, а напроти нього вузла стежка наперемінні зі сходима дола до святилища. У рівнінах сакур (вишні) відділяв же тому два тижні, одиче тут у горах били в повному розквіті. І віття обтажені швом, звисали над сходами, а вище в садах споміж пушного верхов'ят дерев висирали вигнуті дахи святилищ. Ізгити сакур та стовпні стовпи тут у горах, не був образ справжньої, старої Японії, якої до не торкнувся поступ нашої століття.

Наслідок справжньої, старої Японії, до Сямбу-до або до святилища трох Будд. Святилище походить із 1648 року. Називається так тому, що тут є біля ріки в статур буддистський б-г і тисячуою. Князь із о-лімпідатма аніміа, Аміта, та Кванон із кіньскою головою. Далше є тут тринадцять статуя Будди та різні образи мовляван на шовку. Священі ліє святилище продає па-домікам рідні пам'яткові обради, як впр. медальки в обрамках тих трох статуя, а-бо каремони (образ прикрі-дені до двох поземних де-

ревалних дрочків [акварелі, загнути, однаке шінтоїзм усу-нув його на задній план]. Доказ того є в Ніко. Є тут кілька святилищ божі віроіспо-відання; шодо їх старовини та слави нема ріжнців. Та в Сам-бу-до, до і Еміцовой святили-ща зустрічає лише поодинокі людей. Зрештою вони майже локвину, забуть. Зате в шін-тоїстичних святилищах було єв-поїстично людей. До Ніко приходить річно яких 400,000 паломників і майже всі йдуть до шінтоїстичних святилищ.

Святилища Еасу найславніша в Ніко. Шогун того імені жив у рр. 1524—1616, а був пер-ший зломіж шогунів або наміс-ників із роду Токугава, які бу-ли справжніми володарями Японії аж до 1868 року. Міка-до (цесар) був тоді попри-ніх безсилним представни-ком держави. За володіння того роду Японії протинав чужинців із краю, зявляючись перед чужими явланями та ви-творював свою власну культу-ру. Це культура крім інших притягала виробляти в Японії відступ, вірність для володарів та силу вміти заволодіти над собою.

У святилищах того шогуна та-кого зявля Еміцу є найгарні-ші зразки декоративного мис-целства: мармурста, різьбярства, металургії, локвонного мисцел-ства з безчисленними мистецт-ва з життя ботів, допитливих зві-рків, чаїна.

Слова святилища складається з багатьох павлівонів, які по-дорожній поступенно відідають

Ворота, сході, подвіря йдуть на перемину та збільшують враження, аж приведуть ман-дрівника перед головним святи-лищем. Та до неї, крім священ-ців, ніхто не сміє ввійти. При входових воротах є криниця, в ній мандрівники відіску-ються, далше в інших пав-лівонях є барабани та дзвони, якими дзвонять у великі свя-ти. Далше стоять три дже-прикращені носидки для на-вісних священців. Голі забу-ти про велику скриню перед останнім воріткою коло самої святилища. До тієї скрині палом-ники кидають гроші. Буває повна міланих і срібних гро-шей.

Священники мали одніе зе-лене та біліе барв'я з темни-ми шапками, що над чолом-вищі пік заду. Проповідаючи да, їх запальничали рос-ляксько, які збільшувалися скількістю грошей, що їх віро-чимо кидали до скрині або на рокижки. У святилищі всі люди — Японці та чужинці — мусять іти обов'язку та йти босо по чистих рокижках.

Потім шогун Еміцу, що був чинком попереднього шогуна, має трішки далше в лісі свою святилища та гробницю. Це мис-ля святилища, та деякі п'ять гарніле прикращені, є тут ба-гато золотих рюсучок на юр-но або червоно локвоніх до-релі. Є тут також шоді й во-рота, каміні діхтари породи-мохом, підітчі сакур, а до-вожній поступенно відідають

Ворота, сході, подвіря йдуть на перемину та збільшують враження, аж приведуть ман-дрівника перед головним святи-лищем. Та до неї, крім священ-ців, ніхто не сміє ввійти. При входових воротах є криниця, в ній мандрівники відіску-ються, далше в інших пав-лівонях є барабани та дзвони, якими дзвонять у великі свя-ти. Далше стоять три дже-прикращені носидки для на-вісних священців. Голі забу-ти про велику скриню перед останнім воріткою коло самої святилища. До тієї скрині палом-ники кидають гроші. Буває повна міланих і срібних гро-шей.

Священники мали одніе зе-лене та біліе барв'я з темни-ми шапками, що над чолом-вищі пік заду. Проповідаючи да, їх запальничали рос-ляксько, які збільшувалися скількістю грошей, що їх віро-чимо кидали до скрині або на рокижки. У святилищі всі люди — Японці та чужинці — мусять іти обов'язку та йти босо по чистих рокижках.

Потім шогун Еміцу, що був чинком попереднього шогуна, має трішки далше в лісі свою святилища та гробницю. Це мис-ля святилища, та деякі п'ять гарніле прикращені, є тут ба-гато золотих рюсучок на юр-но або червоно локвоніх до-релі. Є тут також шоді й во-рота, каміні діхтари породи-мохом, підітчі сакур, а до-вожній поступенно відідають

Ворота, сході, подвіря йдуть на перемину та збільшують враження, аж приведуть ман-дрівника перед головним святи-лищем. Та до неї, крім священ-ців, ніхто не сміє ввійти. При входових воротах є криниця, в ній мандрівники відіску-ються, далше в інших пав-лівонях є барабани та дзвони, якими дзвонять у великі свя-ти. Далше стоять три дже-прикращені носидки для на-вісних священців. Голі забу-ти про велику скриню перед останнім воріткою коло самої святилища. До тієї скрині палом-ники кидають гроші. Буває повна міланих і срібних гро-шей.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ В ЙОНГСТАВНІ, О.
 ————— відбудеться —————
 В СУБОТУ ДНЬ 16-ГО ЛПДНЬ (ПНУ) 1932 РОКУ

В° АЙДОРА ПАРКУ (IDORA PARK).
Парк отворений від год. 10-тої рано до пізньої години вночі.
ПРОГРАМА УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ:
1. В годині першій розпочнуться перегони, а будуть тривати до трьох год.
2. В перегонах будуть брати участь як слайде: Перше молодик, відтак

[illegible]

УВАГА! **НЮАРК, Н. ДЖ.!** **УВАГА!**
ПРОСИМО ВСІ СЕСТРИЦТВА, ТОВАРИСТВА І БРАТСТВА
КОТРИ ОДЖЕРЖАЛИ ЗАПРОШЕННЯ БРАТИ УЧАСТЬ В
БУДОВІ СВОГО ДОМУ, ЩОБИ ВИСЛАЛИ СВОЇХ
ДЕЛЕГАТІВ НА
ЗБОРИ
— які відбудуться —
В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 15-ГО ЛІПНЯ (JULY) 1932 РОКУ
точно в години 7.30 вечір,
НА ГАЛІ ПІД Ч. 249 COURT STREET, NEWARK, N. J.
Остаємо з поважанням, за Комітет:
Д. Чорнюк, сот.; М. Вітшини, секр.

ПРОДАТЬСЯ ПО ЗНИЖЕНИМ ЦІНАМ:

АРДАМАКИ або ІЛЮСТРОВАНИЙ КОБЗАР Т. Шевченка з дуже гарними ілюстраціями виданою артистом А. Г. Сасгенюком. Формат книжки 14х17. В палерній оправи \$3.50. Тетер **\$2.00**

В палерній оправи \$4.50. Тетер **\$2.75**

В гарній акустичній оправі \$6.00. Тетер **\$3.50**

КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 707, оправація \$11.25. Тетер **\$1.75**

КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 309, видання Українського Союзу. Ціна \$1.50. Тетер **1.00**

ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, з-ох томів, в гарній оправі. Ціна \$8.50. Тетер **5.00**

ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, з-ох томів, звичайна оправа. Ціна \$15.00. Тетер **7.50**

Повні книжки повинні знаходитися в кожній товариській бібліотеці, як також і в кожній українській хаті.

Замовлення разом з наслідатися слати до:

"SVOBODA"
 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

КНИЖКИ ДЛЯ ЖІНОК,

ЯКІ ХОЧУТЬ ВЧИТИСЯ ВАРИТИ І ПЕЧИ.

НОВА КУХНЯ вітамінові	\$ 75
ДОМАШНЯ КУХНЯ, або як варити і печи	1.60
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КУХАРЬ	1.99
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КУХАРКА, практичні поради і рецепти в українській мові, як варити і печи на англійській мові	75

Замовлення разом з належністю слати на адресу:
"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

исе до таких голосів. Вони окріпнали, нерви тай це зовні що нібито ніяк вичне трублення автомобільних трубчок.

І Шпак прижмує очі, став дубово, помало відіхати та поставити, скільки можна зжигати вповні окріплючою до нерви галасу. Та коли ідинок кракча, Шпаків і відіхати ставав щораз менше глибокий і щораз скоріший.

— Так годі — подумав він і почу, що шось стікає йому до спини. Встав і став ходити до хаті-сюди й туди. Це наче

нацять разів і чотирнадцять разів класав у ліжку, лише йти до зереславо. Преспікнути-начини шось валіку, звязи бриту вишнов із хати, перейшов подвір'ям, переступив перелез до саду.

Коли вернувся, поклався в останнє до ліжка. Це було в годині 5.30. Ідинок же не перешкадавав йому.

Пробудився в дванадцятій годині й погуляв. В першій годині дав господнін пядестей зомолити.

— Дайте ті гроші єсудови

спрокувало Індика, крик
 мешав, затих.
 — Ну, параші? — подумав
 Шпак, поклався у ліжко та
 примрує очі.
 Та ось Індик знову став ви-
 крикати. Шпак дивився із обо-
 в'язаними очима. І знову чув, що
 щось стікає йому по спині, у
 висхідна доту вдаряєти.
 — Годі, — сказав він і ви-
 скоків із ліжка. В тій сніг
 хвиля і Індик перестав кричати.
 Шпак поклався у ліжко,
 Індик розкричався, Шпак у-
 став. Індик перестав кричати.
 Коли вже шпак устав чотирь-
 озав, сказав — за Індика.
 В четвертій годінні поійшов
 сусід до Шпака,
 — Пане, я дуже вам дякую
 Ен мені зробили велику при-
 саугу!
 — Велику присаугу? — спитав
 Шпак Індика — яку?
 Дякую! Пані мені дуже по-
 могли!
 — Поміг? Чим? — спитав
 задивлений Шпак.
 — А тіми палестами золоті-
 тими, — сказав сусід — я зру-
 чив добрий інтерес — купив
 за них дитя Індиків.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК
 що об'єднує 12 кольорових таблиць
 поперех 120 найкрасивіших узорів з велико-
 україн, галицьких і буковини.
 Видання кооператива "Українське Народне Мистецтво"
 у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутюча.
 Ціна \$11.10.
 Замовляти: "SVOBODA",
 81-93 GRAND ST., (P. O. Box 346), JERSEY CITY, N.

